

Nr 71.

Av herr **Starbäck**, om statsanslag till Aktiebolaget Nynäshamns samskola.

Enligt Kungl. Maj:ts och Riksdagens år 1911 fattade beslut komma telegrafverkets verkstäder att förflyttas från Stockholm till Nynäshamns köping, där erforderliga verkstadsbyggnader samt bostäder för arbetarna numera äro uppförda. Enligt vad från telegrafstyrelsen meddelats, läser flyttningen redan hava påbörjats och beräknas bliva fullbordad under vårens lopp.

Bland de angelägenheter, telegrafstyrelsen med anledning av verkstadens förflyttning haft att överväga, är även den om beredande åt de vid verkstäderna anställda tjänstemäns och arbetares barn av tillfälle till skolundervisning utöver den, som de kunna erhålla vid därvarande folkskola. Enligt vad telegrafstyrelsen anförde i en skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 oktober 1912, syntes denna fråga, till följd av verkstadsdirektörens intresse för saken, kunna på ett tillfredsställande sätt ordnas, om blott telegrafverket bleve satt i tillfälle att träda hjälpende emellan med ett mindre penningbidrag för en gång.

På initiativ av professorskan Anna Sjögren börjades år 1910 en samskola i Nynäshamn med fem elever. Då emellertid tillslutningen redan nu blivit så stor, att elevantalet vuxit till 22, och då förflyttningen av telegrafverkets verkstäder till Nynäshamn kommer att tillföra skolan ytterligare omkring 20 elever, har ett bolag, som under december 1912 registrerats under benämningen Aktiebolaget Nynäshamns samskola, bildats samt övertagit skolan och dess affärer. Styrelsen för bolaget utgöres av telegrafverkets verkstadsdirektör Klas Weman, ordförande, professorskan Anna Sjögren, vice ordförande, samt direktören Carl Bernström, kyrkoherden

J. A. L. Quist och löjtnanten Belfrage. Redan före bolagets bildande hade av för saken intresserade personer sammanskjutits ett kapital av 7,000 kronor och därigenom möjliggjorts, att för skolans räkning kunnat inköpas en 50,360 kvadratfot stor tomt, belägen mitt i samhället, med därå uppförd villabyggnad, vilken ändrats och tillbyggt med gymnastiksal, så att skolan numera är i stånd att mottaga även de från verkstadspersonalen anmälda 20 eleverna.

Egendomen i fråga är emellertid intecknad för 21,000 kronor, vilken summa måste reduceras till 14,000 kronor för att få skulden nedsatt så mycket, att skolan skall kunna bestå genom egna inkomster. Bolagets styrelse har gått i författning om insamlande genom frivilliga bidrag av de sålunda erforderliga 7,000 kronorna, varav redan 1,000 kronor influtit, och god utsikt lär förefinnas att få in det felande beloppet, därest telegrafverket finge bidraga med en summa, som ej behöver överstiga 1,000 kronor.

Enligt stadgarna och ordningsreglerna för skolan meddelas där samma undervisning som vid statens realskolor. Skolavgifterna utgöra, förutom en inskrivningsavgift av 10 kronor, lägst 50 och högst 90 kronor per termin. Skolbyggnaden är särdeles välbelägen i förhållande till verkstadspersonalens bostäder.

På i huvudsak ovan anförda skäl hemställde telegrafstyrelsen i sin nyssnämnda skrivelse, att Kungl. Maj:t täcktes bemyndiga styrelsen att till Aktiebolaget Nynäshamns samskola överlämna ett bidrag för en gång av ettusen kronor att utgå av det i telegrafverkets stat för driftkostnader under omkostnadsstaten upptagna förslagsanslag till diverse utgifter, men fann Kungl. Maj:t enligt meddelande till telegrafstyrelsen den 6 december 1912 icke skäl att lämna bifall till styrelsens framställning.

Detta Kungl. Maj:ts beslut torde hava förorsakats av principiella betänkligheter. Det synes mig emellertid, som om i ett fall som detta för Riksdagen inga betänkligheter av något slag borde förefinnas. Då staten låter till Nynäshamn förflytta hela den stora personalen vid telegrafverkets verkstäder, kan staten enligt min mening icke undandraga sig att åtminstone i någon mån söka sörja för att tillfälle beredes personalens barn till erhållande på platsen av skolbildning utöver den, som de kunna förvärva i folkskolan. Och då nu, tack vare enskild offervillighet, staten kan, genom ett så ringa bidrag som 1,000 kronor för en gång, bereda plats i Nynäshamns samskola för alla de av verkstadspersonalen anmälda barnen, borde staten med tacksamhet begagna sig av detta tillfälle.

Jag torde böra tillägga, att av de 20 från telegrafverkets verkstadspersonal anmälda eleverna alla så när som på två äro barn till arbetare och förmän vid verkstaden. De stipulerade terminsavgifterna lära vara något lägre än vid andra motsvarande skolor. Dessutom finnas två frielevplatser. Det är, enligt vad jag jämväl erfarit, avsikten, att kommunen snarast möjligt skall övertaga skolan, i vilket fall densamma torde erhålla för dylika skolor brukligt årligt statsunderstöd. Skolan är därför redan nu helt och hållet anordnad efter mönster av de kommunala mellan-skolorna, d. v. s. såsom en överbyggnad på den egentliga folkskolan.

På grund av vad sålunda anförts, får jag hemställa,

att Riksdagen för sin del måtte besluta att från det i telegrafverkets stat för driftkostnader under omkostnadsstaten uppförda förslagsanslag till diverse utgifter anvisa ett belopp av ettusen kronor att överlämnas till Aktiebolaget Nynäshamns samskola.

Stockholm den 24 januari 1913.

Karl Starbäck.

Nr 72.

Av herr **Björnberg**, om anslag till utexperimenterande av mekaniskern Oskar Peterzéns uppfinning »läcktätaren».

De upprepade sjöolyckor, vid vilka såväl människoliv som stora materiella värden gå förlorade, som tid efter annan och icke minst under sistförflutna året timat, göra det nödvändigt att från statsmakternas sida uppmärksamma och tillvarataga varje nytt uppslag, som avser att i möjligaste mån förekomma sådana olyckor.